

Səh. 2 Ramazanı kirlətməyin! – Esmira Ələkbərli

Səh. 3 Peşəkar, yoxsa peşəkər – Binəli İslamoğlu

Səh. 5 Kişinin kimliyini təsdiqləyən bəlgə – Afiq Muxtarov

Səh. 6 Anam süpürgəçi olduğuna görə utanırdım

Səh. 2 Gerçəyə dönən xəyal – Hacı Bəkiroğlu

Səh. 4 **YERLİ BOLONYA TƏHSİL SİSTEMİ: VAXT İTKİSİ, YOXSƏ ZƏRURƏT**

Səh. 7 Ağa Məhəmməd şah Qacarın Tiflis şəhərinə hücumu – Aleksandre Orbeliani

İCTİMAİ QƏZET * yenyolqazeti@gmail.com * “*ახალი გზა*” საზოგადოებრივი გაზეთი * **HAQQIN SÖZÜ – SÖZÜN HAQQI**

31 MART
2025-Cİ İL
№ 06 (223)

Yeni YOL

Qəzet 17 iyun 2015-ci il tarixindən nəşr olunur.

TÜRKİYƏ GÜRCÜSTANA HÜCUM TUFƏNGLƏRİ HƏDİYYƏ EDİB

Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin Xüsusi Əməliyyatlar Komandanlığı Gürcüstan Müdafiə Qüvvələrinin Xüsusi Əməliyyatlar Komandanlığına müxtəlif növ hücum tufəngləri hədiyyə edib.

Silahların təhvil verilməsi ilə bağlı keçirilən tədbirdə Gürcüstan Müdafiə Qüvvələrinin komandan müavini, general-mayor Zaza Çxaidze, Xüsusi

Əməliyyatlar Komandanı, polkovnik Teimuraz Qlateşvili, Türkiyənin Gürcüstandakı səfiri Ali Kaan Orbay və Türkiyənin müdafiə ataşesi, polkovnik İlhan Okten-dural iştirak ediblər.

Tədbir çərçivəsində qonaqlar silahları incələyib, onların texniki-taktiki xüsusiyyətləri ilə tanış olublar. Daha sonra isə xüsusi təyinatlı qüvvələrin bazasında təşkil olunan sınaq atışlarında iştirak ediblər.

Gürcüstan və Türkiyə arasında müdafiə sahəsində uzunmüddətli və strateji əməkdaşlıq mövcuddur. Snayper tufənglərinin Gürcüstan xüsusi təyinatlı qüvvələrinə təhvil verilməsi də bu əməkdaşlığın növbəti nümunəsidir.

GÜRCÜSTAN TÜRKİYƏYƏ YENİ SƏFİR TƏYİN EDİB

Baş nazir İrakli Kobaxidzenin fərmanına əsasən Arçil Kalandiya Gürcüstanın Türkiyədəki yeni səfiri vəzifəsinə təyin olunub.

Arçil Kalandiya 2025-ci il aprelin 1-dən etibarən səlahiyyətlərinin icrasına başlayacaq.

A.Kalandiya 2018-ci ildən Gürcüstanın Çindəki səfiri vəzifəsində çalışıb. 2018-2024-cü illərdə Gürcüstanın Türkiyədəki səfiri isə Giorgi Cancqava olub. O, bu yaxınlarda Gürcüstanın Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindəki səfiri vəzifəsinə təyin edilib.

Qeyd edək ki, Türkiyə ilə yanaşı İsveçrə və Kubaya da yeni səfirlər təyin edilib. Gürcüstanın İsveçrədə yeni səfiri Şota Qetsadze, Kubada isə Qriqol Baramidze olacaq.

2008-Cİ İL MÜHARİBƏSİ İLƏ BAĞLI ARAŞDIRMANIN NƏTİCƏSİ QALMAQAL YARADIB

Hakim “Gürcü Arzusu” partiyasının icraçı katibi Mamuka Mdinardze 2008-ci il avqust müharibəsini araşdıran komissiyanın yekun rəyini açıqlayıb. Onun sözlərinə görə, bu araşdırma keçmiş hökumətin qərarları ilə bağlı ciddi suallar doğurub və cəmiyyətdə müzakirələrə yol açıb.

Mdinardze bildirib ki, araşdırma komissiyası Gürcüstanın o zamankı prezidenti Mixeil Saakaşvilinin 2008-ci il avqustun 7-si saat 23:45-də hərbi əməliyyatlara başlamaq haqqında əmr verdiyini müəyyən edib. Bu faktı həmin dövrdə Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargah rəisi olmuş general Zaza Qoqava təsdiqləyib.

Bundan əlavə, komissiyanın hesabatında iddia olunub ki, “Vahid Milli Hərəkət” hökuməti müharibə ehtimalı barədə məlumata malik olsa da, Kodori və Tsinvali bölgələrinin dinc əhalisini xəbərdar etməyib, nəticədə çox sayda mülki şəxs həlak olub.

Həmçinin araşdırmanın diqqət çəkən məqamlarından biri də Gürcüstanın keçmiş iqtidarının müharibədən iki ay sonra Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) hərbi əməliyyatlara məhz Gürcüstanın başladığının əks olduğu və gürcü əsgərlərin hərbi cinayətlərdə ittiham edildiyi qətnaməsini dəstəkləməsi olub.

Araşdırma nəticələrinin ictimaiyyətə açıqlanması Gürcüstanda siyasi diskussiyaları daha da qızışdırıb. Muxalifət bu iddiaların siyasi motivli olduğunu əsas götürərək araşdırmanın obyektivliyinə şübhə ilə yanaşır.

VAHİD MİLLİ HƏRƏKAT PARTİYASI SEÇKİLERDƏ İŞTİRAK EDƏ BİLMƏYƏCƏK

Gürcüstanın keçmiş prezidenti Mixeil Saakaşvilinin təsis etdiyi “Vahid Milli Hərəkət” və ona bağlı partiyalar konstitusiyaya zidd elan olunacaq və bundan sonra seçkilərdə iştirak edə bilməyəcək.

Bunu hakim Gürcü Arzusu – Demokratik Gürcüstan Partiyasının icraçı katibi Mamuka Mdinardze keçirdiyi brifinqdə deyib.

“İndiki mərhələdə aydındır ki, komissiyanın rəyi bu partiyaların konstitusiyaya zidd elan edilməsi üçün möhkəm hüquqi baza olacaq və mən əminəm ki, Konstitusiyaya Məhkəməsi obyektiv qərar verəcək”, – deyərək M.Mdinardze bildirib.

Beləliklə, “Vahid Milli Hərəkət” və ona bağlı partiyalar nəinki yerli özünüidare orqanlarına seçkilərdə, heç bir başqa seçkidə iştirak edə bilməyəcəklər.

GERÇƏYƏ DÖNƏN XƏYAL

Hacı BƏKİROĞLU

haci-bekiroglu@hotmail.com

Hər bir insanın ömründə heç olmasa bir dəfə görmək arzusunda olduğu bir şəhər, bir məkan mütləq vardır. Bəziləri üçün bu yer Hollivud, digərləri üçün Roma, lakin mənim ən böyük və qəlbimin dərinliklərindən gələn arzum Hərameyn, yəni iki müqəddəs şəhər – Məkkə və Mədinə idi. Şükürlər olsun ki, Rəbbimin lütfü ilə bu müqəddəs yerləri dünya gözü ilə görmək, orada olmaq və ibadətlər etmək mənə nəsib oldu.

Bir axşam gözlənilməz bir telefon zəngi həyatımın dönüş nöqtəsinə çevrildi. Sual sadə olsa da, məni daxili həyəcan və sevinc girdabına saldı: “Ümrə ziyarətinə getmək istəyirsinizmi?” O anda sevincdən sözlərimi tapa bilmədim. İlk anlarda bu sualı zarafat sandım, lakin işin ciddiliyini anladığımda həyəcanla və sevinc göz yaşları ilə cavab verdim: “Bu sualı verməyə ehtiyac yoxdur, mənim adımları birbaşa qeyd edəydiniz”.

Vaxt gəldi və biz müqəddəs ziyarətə doğru yola çıxdıq. Bu səfər Səudiyyə Ərəbistanı kralı Salman bin Əbdüləzizin dəvəti və Bütün Gürcüstan Müsəlmanları İdarəsinin, xüsusən də müfti Etibar Eminovun böyük təşkilatçılığı ilə baş tutdu. Bu fürsətdən istifadə edərək, bu müqəddəs səfərimizə vəsile olan, əməyi keçən hər kəsə – müfti Etibar bəyə, məsləhətçi Musa Hacıyevə, həmçinin mənə zəng edərək bu xoş xəbəri çatdıran müfti Bəxtiyar Tanrıverdiyevə dərin təşəkkürümü bildirirəm.

Mədinəyə çatdığımız an ürəyimdə fərqli duyğular yüksəlməyə başladı – sevinc, şükür, həyəcan bir-birini əvəz edirdi. Otelə çatdıqda və başımı qaldırıb Peyğəmbər məscidinə bir neçə addım məsafədə olduğumu gördükdə göz yaşlarımı saxlaya bilmədim. Qəlbimin dərinliyində əvvəllər heç hiss etmədiyim bir duyğu ilə üz-üzə idim – Allahın mənə bəxş etdiyi bu lütfü üçün sonsuz şükür edirdim.

Dörd gün ərzində Mədinədə, ruhumuzun mənəvi qidasını tapdığı bu şəhərdə ibadətlə dolu günlər keçirdik. Peyğəmbər məscidində qıldığımız namazlar, etdiyimiz dualar, bu müqəddəs məkanda keçirdiyimiz hər an mənim üçün yeni bir ruhani doğuluş oldu. Quba məscidini, Uhud dağına və digər müqəddəs yerləri ziyarət etdik, hər biri mənə ilahi bir dərs verdi.

Daha sonra ehramlarımızı geyinərək Məkkəyə doğru yola çıxdıq. Miqat sərhədində ümrə niyyəti edərəkən bir başqa mənəvi mərhələyə qədəm qoyduğumu hiss etdim. Ağ ehramlara bürünərək dünya həyatını bir neçə saatlıq da olsa arxada qoyduq. Bu ehram insana ölümü, axirəti xatırladır və həyatda etdiyimiz əməllərin nə qədər önəmli olduğunu dərk etdirir. Əməllərimizi yerinə yetirmək üçün hələ vaxtımız olduğu halda onları laqeydliklə keçirsək, ölüm gəldikdə artıq heç nəyi dəyişdirə bilməyəcəyimizin fərqi varırıq.

Məscidül-Həramı və Kəbəni gördüyüm an isə mənim üçün həyatımın zirvə anlarından biri idi. Allahın evində dayanıb ilk səfərdə namaz qılmaq, yönümü hər zaman çevirdiyim Kəbənin qarşısında Allaha dualar etmək – bu duyğular əvəzsiz idi. Göz yaşlarım ixtiyarsız olaraq axırdı və hər bir damla mənim üçün tərtəmiz mənəvi təmizlənmə idi. Bu ziyarət mənim həyatımın ruhani zirvəsinə çevrildi.

Bu müqəddəs ziyarət mənim üçün mənəvi bir yüksəliş, həyatın əsl mənasını anlamağa bir yol, gerçəyə dönən bir xəyal oldu. Bu təcrübəni hər kəsin yaşamasını, hər bir müsəlmanın Məkkə və Mədinəni görməsi, bu müqəddəs yerlərin feyzindən faydalanmasını diləyirəm.

RAMAZANI KİRLƏTMƏYİN!

Ramazan ayını çox sevirəm. Yox, qəti mömin nöqtəyindən qəbul etməyin.

Mən islam tarixini az da olsa bilən və inanclara hörmət edən biriyəm. İnam, inanc bir başqa, fanat və maskalanmaq bir başqadır. Ümumiyyətlə, istər bütprəst ol, istər tək Allah əqidəli, fərqi yox, içində bir Tanrı inancı varsa, məndənsən, düşünmüşəm. Elə islam da bunu deyib, Qurani-Kərim də eyni yazır.

Bax, elə Ramazan ayını da ona görə sevirəm ki, bu ay dünyanın mənəvi çəkisi bir az yüngülləşir. Necə ki, bədənimizdə hər hüceyrənin öz enerjisi var, birlikdə o enerji ilə ətrafımıza aura yaradırıq, eləcə də həmin auramızla dünyanı yükləyirik.

Gəlin etiraf edək ki, nə qədər ətrafımızda insanlar var ki, 11 ay haqq nədir bilməz, Ramazanda ya oruc tutar, ya iftar verər. Olsun, ildə bir ay adam kimi adam olmaq da insanlığa bir köməkdir. Mən bilmirəm, aylarla saxta üzlə, yalan əməllə, haramla yaşayan bu insanlar Tanrını aladadırlar, ya özlərini? Məgər Allah dediyimiz itaətin uzaqdamı ki, sən ona oyunbazlıq edəsən, maskalanasan, səni görmür yəni? Axı Tanrı dediyimiz bizim hər anımızın şahididir. Şahidə yalan haqqa böhtandır. Unutmaq, bizim içimizdə bir mən də var. O mən vicdandır. Deməli, sən adam deyilsən, qorxudan oyundasın.

Bax, ona görə Ramazan ayını sevirəm ki, cudam kimi tanıdığım insanları saxta da olsa adam donunda görə bilirəm. Bəli, görürəm, amma daxilən onlara ürəkdən gülürəm. İnsanları birləşdirən haqqın qələbəsidən fərhələnərək gülürəm. Nə gözəl ki, belə həmrəylik, həmfikirlilik yaradan dinimiz, inancımız var deyə qürurlanıram.

Ramazan insanlıq üçün nəfsin toxluğunun bəd nəfsə qələbəsi, Tanrının sağlığınıza töhfəsidir. Yəni 11 ay dayanmadan işləyən canımıza 1 ay istirahət verək dedilər. Nə gözəl! Bəs biz deyilənə əməl edirikmi? – Əsla deyərdim!

Gördüyüm, eşitdiyim, şahid olduqlarım qənaətiylə bizim cəmiyyət hələ də dinimizin mənəvi və maddi əsaslarını dərk etmədən kütlə dəyərinə daha çox əhəmiyyət verir.

Ramazanda ən xoşladığım an iftar süfrəsidir. Adətən tək oluram, dua edib su içmək anında sanıram Tanrı qarşımda məni dinləyir, mənim dünyamıza salamatçılıq diləyimi eşidir və mütləq qəbul edəcək! Bu cür gözəl hisslərə saxtakarlıq qatmaq ən azı vicdana qarşı xəyanət yox, cinayətdir.

Ramazanda bəzi insanlar oruc tuta bilmədikləri üçün iftar süfrəsi təşkil edir. Mən, əlbəttə, öz evlərimdə açılan iftar süfrələrindən danışırım. O süfrədə nələr olmur. Əslində gün ərzində ac qalan adama yaxşılıq əvəzinə pislik etmiş olurlar. Bu başqa bir mövzu. O dəbdəbəli iftar süfrələri izafə xərcdir, o xərcə bir xeyirxah iş etmək daha böyük savab olardı, mənəcə.

Həyatda bir-birinin əksi olan heç nə yox. Barmaq izlərini belə fərqləndirən Tanrı elə insanları da beş barmağımız qədər fərqli düşüncədə və qavrayışda yaratdı. İstəsək belə bu qanunları dəyişə bilmərik.

Sadəcə arzu edirəm, arzu edirəm ki, kaş insanlar tək Ramazanda yox, o qalan 11 ayda da cudamlıqdan çıxıb adam kimi adam olaydılar. Olmazmı nahaq danışmaydıq, haram işlər görməyəydik. Axı yalnız Ramazanda yadlarına düşən Qurani-Kərim elə müasir konstitutsiyadır. Orada günah dedikləri burada cinayət məəcəlləsi ilə cəzalanır.

İslamın hər addımı əxlaqi, tərbiyəvi, sağlam təməl üzərində insanı və insanlığı düşünən bir yoldur. Bu yol bizim yolumuzdur. Gəlin bu yolu çirkləndirməyək, axı açdığımız yolla balalarımız yeriyəcək! Bəli, Ramazan saflıq ayıdır, bu saflığın aynasında tövbələnmək də mümkündür.

Növbəti Ramazanda saf duyğularla görüşənədək!

Esmira ƏLƏKBƏRLİ

Marneuli rayonu Qaçaqan 2 saylı ictimai məktəbin kimya-biologiya müəllimi

GƏNCLƏR ARASINDA TƏHLÜKƏLİ TENDENSIYA

Son zamanlar cəmiyyətimizdə narahatlıq doğuran bir tendensiya müşahidə olunur – bəzi gənclər arasında kriminal üslubda danışmaq və davranış formalarının yayılması. Bu vəziyyət təkcə onların psixoloji və sosial inkişafına deyil, həm də ümumi ictimai nizam-intizama mənfi təsir göstərir. Bu mövzuya toxunmaq istəyim isə bir neçə gün öncə şahidi olduğum bir hadisə ilə bağlıdır.

Avtobusda olduğum zaman 13-14 yaşlarında iki oğlanın təsbeh oynatdığını gördüm. Təsbehin üzərində kriminal aləmdə simvolik qəbul edilən “vor” adlandırdıqları ulduz rəsmi var idi. Bir müddət sonra avtobusa təxminən 15-17 yaşlarında iki gənc mindi. Onlardan biri təsbehi uşaqların əlində görüb “Qardaş, pabratski, bunu mənə hədiyyə elə” dedi. Uşaq isə “Yox, bu bizə zondan yaxşı qardaşdan gəlib, verə bilmərik” cavabını verdi. Gənc isə narazılıqla “Bunlara bax, uşaq-muşaq təsbeh oynadır, hələ bir böyük qardaşa da vermirlər” deyərək şikayətləndi. Bu dialoq məni dərindən narahat etdi. O yaşda uşaqların bu cür jarqonlardan istifadə etməsi və kriminal həyat tərzinin elementlərini mənimsəməsi düşündürücüdür. Bu hadisədə məni ən çox düşündürən isə həmin uşaqların təsbehin kriminal dünyada nəyi simvolizə etdiyini bilmələri, amma sadə bir ifadəni – sürücüyə gürcü dilində “saxlayın” deməyi bilməmələri idi. Bu, onların diqqətini hansısa mənasız və zərərli trendlərə yönəldib, əsas və vacib biliklərdən uzaq qalmalarının acı nümunəsidir.

Bu cür davranışların yayılmasının bir neçə əsas səbəbi var. İlk növbədə, sosial media və kütləvi informasiya vasitələrinin təsiri burada böyük rol oynayır. Bəzi filmlər, seriallar və sosial media platformalarında kriminal həyat tərzini “cəsarət”, “güc” və “hörmət” anlayışları ilə əlaqələndirilir. Bu isə gənc və təsir altına düşməyə meyilli şəxslər üçün cazibədar görünə bilər. Eyni zamanda, bəzi ailələrdə uşaqlar böyükklərin davranışlarını təqlid edir və onların danışmaq üslubunu mənimsəyirlər. Bundan başqa, məktəb və sosial mühit də bu cür təsirlərin formalaşmasında mühüm rol oynayır. Uşaqların ətraf mühitdə bu cür davranışları normallaşdıraraq qruplarla ünsiyyəti onların mənfi təsirlərə daha açıq olmasına səbəb olur.

Bu tendensiyanın fəsadları isə kifayət qədər ciddidir. Belə hallarda gənclərin gələcəkdə riskli və təhlükəli mühitlərə daxil olma ehtimalı artır. Düzgün sosial bacarıqlar və sağlam dəyərlər formalaşmadığı üçün onların peşəkar və şəxsi həyatına da zərər dəyə bilər. Eyni zamanda, cəmiyyətdə aqressiya və hörmətsizlik kimi halların artmasına şərait yaranır.

Bu problemin qarşısını almaq üçün bir sıra effektiv addımlar atmaq mümkündür. İlk növbədə, məktəblərdə və gənclər mərkəzlərində kriminal mədəniyyətin fəsadlarını izah edən dərslər keçirilməlidir. Gənclər arasında idman, incəsənət və sosial fəaliyyətlərə maraq yaratmaq da onların özlərini daha sağlam mühitlərdə ifadə etmələrinə kömək edir. Eyni zamanda, valideynlər və müəllimlər birlikdə çalışaraq gənclərin davranışlarını izləməli və onlara düzgün istiqamət verməlidirlər. Risk qrupuna daxil olan uşaqlar və yeniyetmələr üçün psixoloji dəstək proqramlarının hazırlanması da vacibdir.

Gənclərin bu cür təhlükəli təsirlərdən qorunması üçün cəmiyyət olaraq hər birimizin üzərinə məsuliyyət düşür. Onlara düzgün dəyərləri aşılamaq, sağlam mühitdə böyümələrinə dəstək olmaq və maarifləndirmə işlərinə daha çox diqqət ayırmaq vacibdir.

Bu cür təhlükəli təsirlərdən qorunmaq üçün hər birimizin üzərinə böyük məsuliyyət düşür, xüsusən də müəllimlərin. Gələcəkdə bir müəllim kimi yalnız fənnimi öyrətməklə kifayətlənmək istəmirəm. Mənim üçün əsas olan şagirdlərimə doğru yolu göstərmək, onlarda sağlam düşüncə formalaşdırmaq və onları zərərli təsirlərdən qorumaqdır. Həyat elədir ki, hər bir uşaq nə vaxtsa seçim qarşısında qalır – ya düzgün yol, ya da zərərli vərdişlər. Mənim arzum və məqsədim odur ki, şagirdlərim bu seçimi edərkən yanlış istiqamətə yox, doğru yola üz tutsunlar.

Mən istəyirəm ki, gələcəkdə mənim şagirdlərim yalnız bilik deyil, həm də güclü xarakter qazansınlar. Onlar pis vərdişlərə yox deməyi, çətin anlarda düzgün qərar verməyi və həyatlarında sağlam prinsiplərə sahib olmağı bacarsınlar. Çünki inanıram ki, hər bir gənc, əgər vaxtında ona dəstək göstərsə, böyük uğurlar qazana və cəmiyyət üçün dəyərli şəxsiyyətə çevrilə bilər.

Gələcək gənclərin əlindədir. Onların sağlam, savadlı və düzgün dəyərlərə sahib olaraq böyüməsi isə müəllimlərin, valideynlərin və bütövlükdə cəmiyyətin əlindədir.

Aytən FƏTULLAYEVA

Tbilisi Dövlət Universitetinin dəqiq və təbiət elmləri fakültəsinin 2-ci kurs tələbəsi

PEŞƏKAR, YOXSA PEŞƏKƏR

Binəli İSLAMOĞLU

binaliislamoglu@gmail.com

15 il Tiflis Azərbaycan Dram Teatrında peşəkar aktyor kimi çalışdım. Amma yenə də özümə peşəkar demədim. Çünki hələ öyrənəcəyəm, oxuyacağım, gəzəcəyəm, araşdıracağım, görəcəyəm çox şey var.

Günümüzdə isə yuxudan oyanıb gözlərinin zığımlı silməmiş özlərinə peşəkar deyirlər (Söhbət təkcə öz sahəmdən getmir, ümumi danışırıq). Ay bala, ay qandan alım, ay canım-gözüm, sən nə yatdın ki, nə yuxu görəsən?

Yaxşı, bəs peşəkar kimdir? – Gəlin əvvəlcə buna baxaq. Peşəkar gördüyü işdə usta, mütəxəssis olan, geniş təcrübəyə və möhkəm baza biliklərinə malik insandır. Peşəkar olmaq bir ayda, bir ildə qazanılan bir şey deyil. Bu illərlə zəhmət, təcrübə və davamlı öyrənmə tələb edən bir prosesdir.

Altı aydır Gürcüstanda elə yer qalmadı avtomobilimi usta yanına aparmayım. Hamısı özünə peşəkar deyir. Amma nə olsun? Yenə də düzəlmir ki, düzəlmir. Niyə? Çünki peşəkar usta yoxdur. İki gün usta yanında öyrənən biri özünə peşəkar usta deyir və nəticə göz qabağındadır. Hələ belələrinə bəziləri müəllim deyəndə dəli oluram.

Yəni peşəkarlıq hər sahədə vacibdir. Adam əlinə bir fırça alır, Van Qoqun “Ulduzlu gecə” əsərini çəkir, bir həftə sonra elan edilir: Peşəkar rəssam Filankəs Filankəsovun sərgisidir. Axı bu nə vaxt peşəkar oldu? Siz belə adamlara bu adı verməklə, nənin sözü olmasın, yığılını qara gətirirsiniz. Siz belə edəndə Tariyel Əliyevin ruhu sızlamazmı? Sızlamazmı İbrahim İsfanlının ruhu?..

Tamaşa gedir, Üzeyir Hacıbəyovun “Ər və arvad” tamaşası. Baş rolun aparıcısı Azərbaycan dilini bilmir, səhnədə özünü ora-bura vurur, hələ bu azmış kimi obrazını da yarada bilmir... Beləsinə də utanmaz-utanmaz peşəkar aktyor deyirlər.

Əzizlərim, bu işlər elə-belə olmur. Dörd kitab oxumaqla, üç film izləməklə sənətkar olmaq mümkün deyil. Səhnə təcrübəsi olmalıdır, mizan anlayışı olmalıdır, təklif olunmuş vəziyyətə dair biliyi olmalıdır insanın, bir sözlə, öz işində peşəkar olmalıdır. Yoxsa səhnədə hoppanmaqla aktyor olmaq olmaz. Sirk içində nə qədər meymun, fil, at hoppanır, təkcə hoppanmaqla bu işlər alınmır. İnsanın ilk növbədə tamaşaçı qarşısında bir duruşu olmalıdır. Yoxsa artistlik etməyə nə var ki?

Yadımdadır, rejissor Zurab Sixarulidze (ruhu şad olsun) bir gün iclas edirdi, hamını yığıdı və dedi:

“Niyə lovğalanırsınız? Siz hələ peşəkar deyilsiniz, öyrənməli çox şeyiniz var. Mən hələ özümə peşəkar demirəm!” Halbuki o, Türkiyədə ad qazanmış böyük rejissorlardan biri idi. O, həmişə deyirdi: “İşinizi sevərək görün, peşənizi sevdirin, səhnədə obrazı göstərin, oynamayın”. Bu gün isə səhnədə obrazdan çox oyun görürük – quru və pafoslu.

Aristotel deyir: “Hər sahədə peşəkar olmaq üçün üç şey lazımdır: bilik, təcrübə və sevgi”. Demək ki, əgər sən öz sahən üzrə biliyin və təcrübən yoxdursa, sən ömür boyu göstərdiyin işi sevdirə bilməyəcəksən.

Ona görə də istər maşın ustası ol, istər rəngsaz, istər gəc çəkən, istər dərzi, istər asfalt vuran, istər taksi sürücüsü, istər müəllim, istər rəssam, istər aktyor, istərsə də rejissor ol, işində peşəkar olmalısan, peşəkar yox!

Bu arada qaxlılar “peşəkar” balaca çobana deyirlər.

YERLİ BOLONYA TƏHSİL SİSTEMİ: VAXT İTKİSİ, YOXSA ZƏRURƏT

Təhsil həyatını SSRİ dövründə başa vuran bir şəxs üçün on iki il məktəbdə oxumaq ömründən bir-iki ilini boşa xərcləmək kimi görünə bilər. Onlar orta məktəbi onuncu və ya on birinci sinifdə bitirdikləri üçün on iki il oxumaq onlara vaxt itkisi kimi gəlir. Bu yanaşmanın kökündə həm tarixi vərdişlər, həm də təhsil sistemlərinin zamanla dəyişməsi dayanır. SSRİ-də təhsil sistemi uzun illər ərzində 10 illik model əsasında qurulmuşdu. 1958-ci ildən sonra bəzi respublikalarda və bölgələrdə 11 illik sistem tətbiq edilsə də, əksər insanlar üçün 10 illik təhsil standart olaraq qalırdı. Bu sistemdə məzunlar daha erkən yaşda əmək bazarına atılır və ya ali təhsil müəssisələrinə daxil olurdular. SSRİ sistemində təhsil daha intizamlı və akademik nəticələrə yönəlmiş olsa da, şagirdlərin şəxsi inkişafı və yumşaq bacarıqlarının inkişafına az diqqət yetirilirdi. Bu modeldə əsas məqsəd məzunları sürətli şəkildə işçi qüvvəsinə çevirmək və ixtisaslı kadr kimi yetişdirmək idi.

Statistika göstərir ki, 1980-ci illərdə SSRİ-də orta təhsil səviyyəsi üzrə məzu-

nların 70 %-i texniki peşə məktəblərinə və institutlara yönəlirdi. Bu sistemdə şagirdlər əsasən konkret bir ixtisasa yönəldilir və əmək bazarına tez inteqrasiya olunurdu. Amma heç nəyin əbədi olmadığı dünyada SSRİ də öz təhsil sistemi ilə tarix kitablarının səhifəsində öz yerini aldı. Buna baxmayaraq, bəzi ölkələrdə hələ də orta məktəb on bir illikdir. Lakin bu gün Gürcüstan həmin ölkələrin siyahısına daxil deyil.

2006-cı ildən etibarən Gürcüstan Bolonya prosesi adlanan Avropa standartlarına uyğun olan təhsil sistemə keçib. Bolonya prosesi 1999-cu ildə İtaliyanın Bolonya şəhərində 29 Avropa ölkəsinin təhsil nazirləri tərəfindən imzalanan Bolonya Bəyannaməsi ilə rəsmən başladı. Prosesin əsas məqsədi Avropa ali təhsil məkanının yaradılması, Avropa ölkələri arasında təhsil sistemlərinin uyğunlaşdırılması və Avropa ali təhsilinin dünya miqyasında rəqabət qabiliyyətinin artırılmasıdır. Gürcüstanda təhsilin bu sistemə uyğunlaşdırılmasının əsas məqsədi şagirdlərin bilik və bacarıqlarını beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırmaq, onların ali təhsil müəssisələrinə daha hazırlıqlı daxil olmasını təmin etməkdir.

Bolonya prosesi təhsil sistemini orta və ali təhsil olmaqla iki əsas pilləyə bölür. Bolonya sistemində keçid çərçivəsində Gürcüstanda orta təhsil müddəti 12 ilə çatdırılmışdır. Bu sistem ibtidai (6 il), əsas orta (3-4 il) və tam orta təhsil (2-4 il) olmaqla üç pilləyə ayrılır. İbtidai siniflərdə şagirdlər oxumaq və yazmaq, ədəd və rəqəmləri tanımaq, toplama-çıxma, vurma-bölmə kimi riyazi əməlləri; ətraf mühit, heyvanlar, bitkilər, hava, su və digər təbii hadisələr haqqında ilkin və

təməl biliklərə sahiblənilir. Əsas orta məktəbdə isə əsasən fundamental (ana dili və ədəbiyyat, riyaziyyat, fizika, kimya, biologiya, anatomiya və s.) fənlər tədris olunur. Bunlarla yanaşı təsviri incəsənət və musiqi fənləri də bu siyahıya daxildir, amma təəssüf ki, dırnaq içində tədris olunurlar.

Təsviri incəsənət dərslərində şagirdlərə müxtəlif texnikalarla (akvarel, qrafika, heykəltaraşlıq və s.) işləməyi, kompozisiya qurmağı və vizual ifadə bacarıqlarını inkişaf etdirməyi öyrətməli, eyni zamanda, incəsənət tarixi və üslubları ilə tanış etməlidirlər. Musiqi dərslərində isə şagirdlər musiqi nəzəriyyəsi, müxtəlif musiqi alətləri, ritm və melodiya anlayışları ilə tanış olmalı, həmçinin dünya və milli musiqi mədəniyyəti haqqında biliklər əldə etməlidirlər. Amma təəssüf ki, məktəblərimizdə nə akvarel var, nə də bir musiqi aləti. İl sonunda məktəbə təhvil verilən kitablar içərisində ən yeni qalanları da məhz elə bu iki fənnə aid dərsləklərdir. Bir zamanlar həmin dərsləklər gürcü dilində olduğu üçün heç qapağını da açan yox idi. Dərs uşaqlara "ürəyiniz nə istəyir çəkin" metodu üzrə keçirilirdi. Sonradan artıq kitablar Azərbaycan dilində çapdan çıxmağa və ya tərcümə olunmağa başladı. Amma yenə də "metod" dəyişmədi. Musiqi dərslərində isə "metod" 1990-cı illərdə çap olunmuş kitabdan bəstəkarların avtobiografiyasını dəftərə köçürüb, evdə öyrənib, gələn dərs danışıq ardıcılığından ibarət idi və yenə də belədir. Ona görə də bizim uşaqlarda musiqiyə, rəsmə, teatra, heykəltaraşlığa maraq yoxdur. Çünki onlar bunların nə olduğunu bilmirlər, tanımirlər.

Tam orta məktəbdə isə şagirdlər əsasən ali təhsil almaq üçün universitetə və ya

peşə məktəblərinə hazırlanırlar. Artıq məktəblərdə fənlərin sayı azalır və əsas 4-5 fənn tədris olunur. Tam orta məktəbi başa vurduqdan sonra Bolonya sisteminin ikinci pilləsinə, ali təhsilə keçid alırıq. Ali təhsil aşağıdakı kimi qurulub:

Bakalavriat (3-4 il) – Tələbələr ali təhsil üzrə baza biliklərini əldə edirlər. Magistratura (1-2 il) – Daha ixtisaslaşmış biliklər və elmi araşdırmalara yönəlik təhsilə imkan verir. Doktorantura (3-4 il) – Akademik və elmi-tədqiqat yönümlü təhsil mərhələsidir. Bu pillədəki mərhələləri keçən tələbələr əsasən diplom almağa konsentrasiya olurlar. Özünü inkişaf etdirmək, xüsusi bacarıqlar qazanmaq və ya bacarıqlarını inkişaf etdirmək bizə bir az uzaqdır. Ona görə də sonda seçdiyimiz ixtisas üzrə işləyə bilmədikdə və ya ümumiyyətlə, işsiz qaldıqda təhsil sistemimizi və ölkədəki ekonomik və siyasi vəziyyəti günahlandırırıq. Məktəbdə yarımçıq və yetərsiz metodlarla təhsil sistemimizin fokuslandığı məqsəddən uzaq qaldığımız azmış kimi, universitetin bizə təqdim etdiyi imkanlardan da istifadə etməyərək vaxtımızı puç edirik.

Nəticə olaraq, Bolonya sistemində 12 il təhsil almaq vaxt itkisi deyil, əksinə, keyfiyyətli və məqsədyönlü təhsil üçün bir fürsətdir. Əsas problem isə bu imkanlardan düzgün istifadə olunmaması və təhsilin formal yanaşmalarla məhdudlaşmasıdır. Vaxt itkisi bizə məktəblərdə yarı-yarımçıq keçirilən dərslər və universitetdə "başımızı dolandırmağımızdır".

Çiyalə OSMANOVA

Tbilisi Dövlət Universitetinin sosial və siyasi elmlər fakültəsinin 1-ci kurs tələbəsi

MEDALÇI ŞAĞIRDLƏRİN SAYINA GÖRƏ TBİLİSİ ÖNDƏDİR

2023-2024-cü tədris ilində medal alan şagirdlərin sayına görə Tbilisi birinci yerdədir. Paytaxtın ictimai məktəblərinin 1617 məzunu məktəbi qızıl, 451 məzunu isə gümüş medalla bitirib. Qeyd edək ki, əlaçı məzunlara görə Vake-Saburtalo rayonu liderlik edir.

Medalçı şagirdlərin sayına görə

Tbilisidən sonra İmereti gəlir. İmeretidə 1125 şagird məktəbi medal alaraq bitirib. Ən az medalçı isə (40 medal) Raca Leçxumi – Kvemo Svaneti bölgəsindədir.

2023-2024-cü tədris ilində Kvemo Kartli bölgəsində medalçı şagirdlərin sayı isə bu cürdür:

Rustavi – 160 qızıl, 25 gümüş;

Marneuli – 47 qızıl, 19 gümüş;

Qardabani – 45 qızıl, 10 gümüş;

Bolnisi – 40 qızıl, 8 gümüş;

Tsalka – 28 qızıl, 9 gümüş;

Tetrtskaro – 19 qızıl, 7 gümüş;

Dmanisi – 10 qızıl, 1 gümüş.

Ötən tədris ilində ümumilikdə məktəbi 6217 şagird fərqlənmə ilə bitirib. Onlardan 4988-i qızıl, 1229-u isə gümüş medal qazanıb.

Mənbə: etaloni.ge

PEŞƏ MƏKTƏBLƏRİNƏ MÜRACİƏT EDƏNLƏRİN SAYI ARTIB

Milli Statistika Xidmətinin məlumatına görə, 2024-cü ildə Gürcüstanda 122 peşə təhsili müəssisəsi fəaliyyət göstərmişdir. Onlardan 75-i ictimai, 47-si özəl olub. 2024-cü ildə peşə təhsili müəssisələrinə 17,1

min tələbə qəbul olub. Onlardan 49,7 faizi qadın, 50,3 faizi kişidir.

2023-cü illə müqayisədə tələbələrin qəbul göstəricisi 10,3 faiz artıb.

Regionlara əsasən, qəbul olmuş tələbələrin sayına görə Tbilisi şəhəri (36,4 %), Acara (18,6 %), İmereti (11,9 %), **Kvemo Kartli (10,1 %)**, Sameqrelo-Zemo Svaneti (8,9 %) və Kaxeti (4,8 %) liderlik edir.

2024-cü ildə peşə təhsili proqramlarına xüsusi ehtiyacı olan 257 tələbə qəbul olub. Onlardan 31,1 faizi qadın, 68,9 faizi isə kişidir.

Mənbə: edu.aris.ge

(əvvəli ötən sayda)

“Motal papaq olmaq” papaq ziyəsinin el içərisində biabır olmasını ifadə edən deyimlərimizdən biridir. Ümumiyyətlə, papaqla motalın nə əlaqəsi var? Əvvəlcə bir buna diqqət yetirək. Fikrimiz qəribə səslənsə də, həqiqəti üzə çıxarmaq üçün düşündüyümüzü deməliyik. Güman etmək olar ki, yoxsulluqdan, ələcsizlikdən adamın biri boşalmış motal dərisindən özünə papaq tikə bilərdi. Belə şəxsə cəmiyyətin münasibəti də birmənalı olmamalı idi. Onun bu hərəkətini təqdir edənlərin, bəyənib alqışlayanların sayı, əlbəttə, az olmalıydı. Şəxsin motal papağa sahib olması onun cəmiyyətdə yerini, statusunu da müəyyən etməliydi. Motalpapaqlıq şəxsin ictimai iyerarxiyada aşağı təbəqədən olmasını şərtləndirməli idi. Motal dərisindən papağa sahiblik və ya motalpapaqlıq sosial iyerarxiyanın ən aşağı pilləsində duranları anlatmaq üçün istifadə olunan istilaha bu cür çevrilə bilərdi. Beləliklə, heç kim motal dərisindən papaqlı olmağı da, motalpapaq olmağı da yaxınına buraxmaq istəməzdi. Şəxsin boşalmış motal dərisindən papaq geyməsinin, özünün və ya ailə üzvlərinin eldən dışarı bir hərəkətə görə motalpapaq olmasının cəmiyyət tərəfindən ikrahla qarşılanması təbii sayılmalıdır.

Papaq hər zaman kişi geyiminin ana ünsürlərindən biri olduğu üçün hamı gözəl papaq sahibi olmağa çalışır, ona xüsusi qulluq etməklə yanaşı, onun xüsusi şəkildə qorunmasına da diqqət yetirməli olurdu.

Artıq papağın kişilik, ərlik bəlgəsi olduğunu bilirik. Kişi öz mənliliyini qoruduğu qədər də, papağını qorumağa, onun qaydasında olmasına diqqət yetirməli idi. Adətənənəyə əməl etməyən, qeyri-etik hərəkətlər edən şəxs haqqında “Kişi deyil, papağı üşüdüyündən qoyur” kimi bir fikrin səsləndirilməsi əski insanın təbii haqqı idi. Hətta belə şəxsə el müdrikliliyi “Papaq cəhənnəmə, sən başını qoru” kimi kinayə dolu bir məsləhət də verirdi.

Papaq atmaq kiməsə sataşmaq, kiməsə taxınmaq anlamında işlədilən söz birləşməsidir. Bəzən ifadə zarafatla söylənsə də, onun arxasında mübahisə, hətta münaqişə əlamətləri də gizlənə bilərdi. Kiməsə papaq atan şəxs özünü qarşısındakını dava-dalaşa təhrik edən, sanki onu duələ səsləyən kimi aparırdı ki, bu da, zarafatın axırının dava-dalaşla nəticələnməsinə gətirib çıxarırdı. O üzəndən ki, qarşısına papaq atılan şəxs ipə-sapa yatmazın biri olardısı, sən kimə papaq atırsan deyərək, zarafatı ciddi qəbul edib, münaqişəyə girə bilərdi.

Bir qız uşağını papaqla vurduqda yıxılmazdısa onun artıq evlilik yaşına çatdığı düşünülürdü. Fikrimizcə,

KİŞİNİN KİMLİYİNİ TƏSDİQLƏYƏN BƏLGƏ

bu adət türk ağlının məhsulu ola bilməzdi. O üzəndən ki, düşmənlərinin belə etiraf etdiyi kimi, qadına sayğı düşüncəsinə sahib türklərin bu adəti çox sonralar başqa xalqlardan mənimsəmiş olmalarını, onların bu adətin müəllifi olmamalarını güclü bir ehtimal kimi söyləmək olar.

Papağı qoltuğunda gəzən şəxsin dərdi, problemi böyük olmalıdır. Niyəsinə deyəkmi? Papağını qoltuğuna vurub gəzən kişi hansısa müşkülə düşüb, öz gücüylə, təkbaşına onun öhdəsindən gələ bilmir. Papağını qoltuğuna alan adamın yardımına ehtiyacı var. Özünə yaxın bildiklərinin təcili köməyi olmadan onun düşdüyü çuxurdan çıxması, özünü xilas etməsi mümkünsüz görünür. Papağı qoltuğunda gəzən kişi qapı-qapı dolaşmaqdan, umduğu qonum-qonşuya, qohum-əqrəbaya ağız açmaq onu mənən sındırır, yorulub, götürüm düşüb.

Papağı boğazına keçən kişinin də durumu köntül açan deyil. Maddi sıxıntılarını onu hər yerdə təqib etdiyi açıq-aşkar hiss olunur. Bir az utancaqdır, bir az çəkingəndir. Kiməsə durumunu anlatmağa, düşdüyü problemi izah etməyə üzü tutmaz. Onun vəziyyətini yalnız hal əhli anlaya bilər. Görünən dağa nə bələdçi? Onun üzünə-gözüne, əyninə-başına baxmaq yetər ki, biçarənin halını anlayasan. Anlayana onun siri-sinçisi, idimi vəziyyəti anlatmaq üçün bəs edər.

Papaq çağırış nişanıdır. Onu başından çıxarıb, əlində yuxarı qaldıraraq yelləyən adamın köməyə ehtiyacı var.

Papaq eləmək haraydır, görənlərin köməyinə ehtiyac olduğunu bildirən vasitədir. Papaq etməklə kiməsə getdiyi yolun səhv etdiyini anlatmaq da mümkündür. Onun vasitəsilə yolunu düz getməyən birini doğru yola qaytarıb, savab da qazanmaq olar. Dəvət olunmadığı yerdə nahaq gəldiyini, gəldiyindən peşman olduğunu dilə gətirən adama belə deyirlər: “Səni papaqımı eləyib çağırmışam/çağırmışıq?”. Ona bununla dəvətsiz, çağırışsız təşrif buyurduğu halda şikayət etməyinin yersiz olduğunu anladılar.

Papağını yan qoyub gəzən kişi hələ gəncdir. Hələ həyatın bərkini-boşunu görməmiş olmalıdır. Əli cibində, kefi alabuludda oynayan bu gəncin işi könlü məsələsi də ola bilər. Haradasa bir gözaltısının olması, hansısa bir çəpər arxasından onun yan duran papağına oğrun-oğrun baxması da mümkündür. Olsun ki, günü qara olmamışın

da papağını yan qoyub gəzən bu gəncə him-cimləşməsi var. Ola da bilər ki, həmin gəncə saqqızını oğurladıb. Olmayan işdirimi?

Papağının dalını qaldıran kişinin bir az hərdəmxəyal olmasını, bir az dünyanın bala dərdini eyninə almamasını qıraqdan baxınca anlamağın bir elə çətinliyi də yoxdur. Bir az əhli-kefliyi də var, hərdən başını açıb tay-tuşları ilə bulaq başında, gözdən iraq, köntüldən qıraq bir yerdə əylənməyi də. Bir az özünə qapanması, bir az da özündən razılığı papağının duruşundan bəllidir. Papağının dalını qaldırıb gözüünün üstünə basan birinin yekəxanalığı bir yana, əlləm-qəlləm işlərdə əlinin ola biləcəyi də mümkündür. Yoxsa adam durduğu yerdə papağının dalını niyə qaldırırsın, gözlərini niyə gizlətsin ki? Beləsindən iş əskik deyil.

Papaq sevinc nişanıdır, qələbə rəmzidir. Müəyyən bir müşkülünü çözən, məsuliyyətli bir işi uğurla sonlandırır, rahatlaşan kişinin sevincdən papağını göyə tullaması görünməmiş bir iş deyil. Düşməni yenən bir əsgərin papağını göyə atmaqla sevincini bürüzə verməsi də nadir hadisə olmamalıdır. Keçib gəldiyi tarix boyu dəfələrlə qanlı savaqlar görən əsgərin sevincini bu cür izhar etməsi onun təbii haqqı deyilməli?

Bağlanılan sazişin tərəflərin ürəyincə olması, iştirakçı tərəflərin mövqeyini əks etdirən razılaşmanın əldə olunması zamanı kiminsə papağını/papağını da razıdır deməsi sazişin ədalətli olmasına dəlalət edir. Və ya kişi gördüyü işdən gözlədiyindən artıq qazanc əldə etdikdə, məsələn, becərdiyi bağdan gözlədiyi məhsuldan çox məhsul götürdükdə, satdığı malı yaxşı qiymətə satdıqda papağının da razı olduğunu söyləyir. Burada sahibinin papağına bir canlı kimi, bir məhrəm dost kimi münasibət sərgilədiyini sezmək mümkündür. Az qala sahibi papağını ürəyi, beyni ilə eyniləşdirib, ona bədəninin ən dəyərlə əzası kimi dəyər verir.

Papağın sehirli bir qüvvəyə malik olması, özündə dəyərlə bir şəxsi gizlətdiyi işarə diliylə anladılır. “Papaq altda oğullar var” xalq deyimi bu işarənin təsdiqidir. Bu deyim tarixin istənilən dövrü – dünən üçün də, bu gün üçün də, sabah üçün də keçərlidir. Xalqın adsız qəhrəmanı yardıma qoşmaq, igidlik göstərmək üçün məqam gözləyir. Məqam gözləyir ki, özünü təsdiq edə bilsin, ad alsın. Dünənə qədər adsız biri olanın, kütlədən heç nəylə fərqlənməyən qəhrəmana çevrilməsi bu cür baş verir. Adsız qəhrəmana Dədə Qorqud – el ağsaqqalı ad verir. Adsız qəhrəman Bamsı Beyrək olub, Buğac olub toplum dəyərinə çevrilir.

Papağımızın uca olması diləylə bir yazının da sonuna gəldik.

S. A.

Bu, bizim papaqla bağlı sayca ikinci yazımızdır. İllər əvvəl yazdığımız və “Xəzər”, “Qarapapaqlar”, “Sənəd” kimi mətbuat orqanlarında, Vahid Ömərliyin “Qarayazı” kitabında çap olunan birinci yazını əsas götürərək, ikinci bir yazını da ortaya çıxarmaq istəyimizin mövzu qıtlığıyla, təkrarçılıqla bağlılığa yozulmayacağına ümid edirik.

Afiq MUXTAROĞLU

NÜMUNƏVİ MÜƏLLİM

Bir uşağın məktəbi sevməsində ən böyük rolu müəllim oynayır. İçərisində dəftər, qələm və bir neçə partanın olduğu dörd divar nə edə bilər ki uşaqlara? Müəllimin rəftarı uşaqlarda məktəbə sevgi və ya nifrət yarada bilər. Belə ki, bir uşaq məktəbə getməkdən çəkindikdə, əvvəl müəllimindən əmin olmalıdır.

Bu yaxınlarda nümunəvi müəllimlə tanış oldum. O, bizə gürcü dili fənnini tədris edir. Onun adı Minurə müəllimdir. Minurə müəllim mənim əvvəlki yazımda bəhs etdiyim nümunəvi müəllim obrazına tamamilə uyur.

Bəzi müəllimlər elə davranırlar ki, onlara sual verə bilmirsən. Bu da şagirdin təhsilinə pis təsir edir. Əlbəttə, burada şagirdin tənəbəl olması da rol oynayır. Ancaq bu fakt göz önündədir ki, bir müəllim nə qədər yaxşı dərslər keçərsə şagird də bir o qədər yaxşı öyrənər. Minurə müəllimdən bir sualı 40 dəfə də soruşsan, başa salır. Onun digərləri

ilə müqayisədə yaxşı dərslər keçmək qabiliyyəti var. Digər dərslərdəki kimi təsvirə ehtiyac olmur, ancaq əminəm ki, olsaydı onu da çox gözəl edərdi.

Mən gürcü dilindən bir az zəifəm, bunu ona deyəndə məni xoş qarşıladı və vaxt ayıraraq mənə dili necə asan öyrənməyin yollarını izah etdi. Dərslərdə zəif olduğunu gördüyü şagirdlər üçün əlavə vaxt ayıraraq dərsləri təki-təki onlara başa salır. Onun köməyi ilə mən gürcü dilini daha yaxşı anladım. Buna görə ona borcluyam.

Əminəm ki, ona sual verdikdə, nəse soruşduqda digərləri kimi “niyə qulaq asmırdın” deyirdi mən gürcü dilində heç nə öyrənmə bilməzdim. O, hər dərslərdə yanıma yaxınlaşıb kömək məqsədi ilə danışdıqda onun üzündə təbəssüm yaranır, içimi bir hiss alırdı. Bu hiss məni ona yaxın edirdi. Həmin an ilk dəfə “ikinci ana” kəliməsi mənə qərribə gəlirdi. Onda həqiqətən bir ana sevgisi hiss edirdim. Bu hiss məni ona qarşı həm sevgi, həm də hörmət yaradırdı. Əlbəttə ki, hər bir şagird müəlliminə hörmət etməlidir, ancaq əsas məsələnin bu hörmətin gerçək, yoxsa yalan olmasıdır? Bir şagird müəllimə öz istəyi ilə

hörmət etməsə bu, saxta hörmətdir.

Mənə elə gəlir ki, şagirdin müəllimə qarşı olan hörmətsizliyini bəzən müəllimin özü yaradır. Bəzi müəllimlərə şagirdlərin pis münasibət bəslədiyini görmüşəm. Bu da elə o müəllimlərin rəftarına qarşılıq verilən hörmətdir. Mən indiyənə qədər Minurə müəllimin dərslərində kiminsə yersiz hərəkət etdiyini görməmişəm. Müəllimin xoş rəftarı uşaqlarda ona qarşı gerçək bir münasibət yaradır. Mənim Minurə müəllimə xüsusi bir hörmətim var.

Minurə müəllimin xoş rəftarı hamıda yaxınlıq hiss etdirir, beləcə, onunla rahatlıqla söhbət etmək mümkün olur. Mənim çəkingən bir xasiyyətim var, ancaq onunla bu hiss olmur.

Ədalət hamıya eyni yox, kimə necə lazımdırsa elə rəftar etməkdir. Bu sözü elə Minurə müəllim canlandırır. Minurə müəllim heç kim arasında ədalətsizcə fərq qoymur, sadəcə fikir verdikdə görürəm ki, hamıya xasiyyətinə görə yaxınlaşır. Bu da onu nümunəvi müəllim edən xüsusiyyətlərindən biridir. Minurə müəllim bizim üçün bir motivasiyadır. 4-5 saat müddətində duracağımız məktəb-

də belə müəllimlərə ehtiyacımız olur. Onun enerjisi, xoş rəftarı və pozitivliyi onu bizə doğmalaşdırır.

Minurə müəllimin gözəl cəhətlərini saymaqla bitmir, bunlardan biri də dəstək göstərən olmasıdır. Ona hər hansı bir mövzuda olan marağınızı və ya xəyallarınızı desəniz həmişə dəstəkləyir. İstər söz olaraq, istər əməldə. O, bir çox mövzunu anlayışla qarşılayır və yardım edir.

Bax, bu saydığım bütün yaxşı xüsusiyyətlər – səbir, anlayış, dəstək vermək, yardım etmək, səmimiyyət, motivasiya, maraqlı və aydın dərslər keçmə və s. nümunəvi müəllimlərdə olanlardır. Buna görə Minurə müəllim mənim gözümdə nümunəvi müəllimdir.

Mənim Minurə müəllimim – Minurə İmanova Sadaxlı 2 nömrəli məktəbi bitirib, İlia Dövlət Universitetində tarix və gürcü dili ixtisasına yiyələnib. Hazırda Qaçğan 1 nömrəli məktəbdə işləyir. Çox arzu edərdim ki, belə müəllimlərimizin sayı çox olsun.

Banu RAMİN

Marneuli rayonu Qaçğan 1 sayılı ictimai məktəbin 8-ci sinif şagirdi

ANAM SÜPÜRĞƏÇİ OLDUĞUNA GÖRƏ UTANIRDIM

Anam süpürğəçidir. Bizim məktəbin süpürğəçisi. Birinci sinifdə oxuyanda buna görə utanırdım, çünki sinif yoldaşları mənə deyirdilər: “Ananla tualetdə qarşılaşdıq, unitanı təmizləyirdi!”, yaxud “Anan zibil qablarına sellofan torba keçirirdi!”. Mən bundan utanırdım və anamın başqa məktəbdə işləməsinə, yaxud özümün başqa məktəbdə təhsil almağımı istəyirdim.

Sinif yoldaşlarımdan biri ingilis dili müəlliminin övladıdır və ona həmişə deyirlər: “Necə möhtəşəm anan var! Xaricdə təhsil aldığı necə də hiss olunur!”. Həmin müəllimin övladı olmağı çox istəyirəm, çünki hamı məni sevmək və heç kim məni məsxərəyə qoymayacaq. Bir dəfə anama yenə dedim: “Bizim məktəbdə işləməyən xoşuma gəlmir!”. “Mənim də xoşuma gəlmir!” – deyər cavab verdi. Atamdan ayrılıb və özü pul qazan-

maq istəyir. Başqa yerdə də təmizlik işində işləyir, ofisləri və evləri təmizləyir.

Anam ali təhsil almayıb. Bunu sinif yoldaşlarıma demirdim. Əvvəl uşaqlara demişdim ki, guya anam rəssamdır, amma emalatxanası rəsmləri ilə birlikdə yanib, indi yeni emalatxana, kətan, boyalar almaq üçün süpürğəçi işləyir. Bütün uşaqlar buna inanmışdılar. Bir neçə həftə anama görə utanmadım. Ancaq bir gün dəhşətli hadisə baş verdi və anam ağlaya-ağlaya evə gəldi. Sinif yoldaşlarımdan ondan xahiş ediblər ki, rəsm çəksin. Anama qələm, kağız veriblər. Anam isə rəsm çək-

bilmədiyini deyib... Anam ağlayırdı, çünki uşaqlar mənim danışdığım yalanı anama danışmışdılar. Sonra anama gülüb çıxıb gediblər. Növbəti gün bütün sinif mənə güldü, məni yalançı deyər çağırırdılar.

Bir hadisəni xatırladım. Bir dəfə müəllim telefonu çəkib əlimdən aldı və masaya çırpıdı, telefon çatladı. Telefon mənim deyildi, anası ingilis dili müəllimi olan uşağın idi. Həmin qız müəllimin üstünə hücum etdi: “Mənim telefonumu niyə sındırdınız?!”

Müəllim isə məni göstərərək ondan üzr istədi: “Mən elə bildim onun telefonudur, yoxsa Elzanın qızının telefonunu necə

sındırdım!” Qəlbim nifrətlə doldu. Məktəbə də nifrət etdim, sinif yoldaşlarıma da, müəllimə də... İngilis dilini, rəsm çəkməyi öyrənməyən, məhz mənim təhsil aldığı məktəbdə tualet təmizləyən anama da nifrət etdim...

Müəlliflər: Maia Sərişvili, Aleks Çiqvinadze.

“Mənimlə dostluq et! Məktəbdə təkəm!” kitabından.

Kitab məktəb şagirdləri tərəfindən təqdim edilmiş real hekayələrə əsaslanır və İlia Ədalət İnstitutunun “Məktəbdə bulinqə qarşı sistem yaradılması üçün advokatlaşdırma/ “Mənimlə dostluq et! Məktəbdə təkəm!” layihəsi çərçivəsində hazırlanıb. Layihə “Açıq Cəmiyyət – Gürcüstan”ın maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilir.

Gürcü dilindən tərcümə etdi Aynurə Əliyeva

AĞA MƏHƏMMƏD ŞAH QACARIN TİFLİS ŞƏHƏRİNƏ HÜCUMU

ALEKSANDRE ORBELİANİ

(əvvəli ötən sayda)

O biri günün səhəri çar Solomanın göndərdiyi adam Çar İrakliyə şəhərin demək olar ki, yarısının yığışib getdiyini bildirən zaman, yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, karullar Ağa Məhəmməd şah Qacarın da yığışib getdiyini bildirdilər. Şəhərlilərə də müjdəçilər göndərdikdə buna daha çox əmin oldular: Görəsən bizi aldatmırlar? – Buna görə də şəhərlilər düşünmədən şəhərdə qaldılar və hamısı çar İrakliyə Allahdan uzun ömür diləyərdilər. Çar İrakli Ağa Məhəmməd şah Qacarın səfirini tutdurub şəhərə ki göndərdi, yuxarıda xatırladığımız kimi, bazar ertəsi gecə gizli şəkildə Artem Araratski onu aradan çıxartdı və Ağa Məhəmməd şah Qacarın yanına gətirdi. Ağa Məhəmməd şah Qacar onu məzəmmət etdi: İndiyədək harda idin? – Səfir özünü doğrultdu, sonra səfirdən onların yığışib getmə səbəbini soruşdu. Budur Ağa Məhəmməd şah Qacarın cavabı: “Çar İrakli Nadir şahın yetirməsidir. O mənimlə müharibəyə heç də başlamadı, məni öz şəhərinin girəcəyinə gətirdi, iki gün böyük savaş etdik və ondan heç nəyi əskildə bilmədik; Görünür, çar İraklinin o dərədə gizlədilmiş böyük qoşunu vardır və mənə bilərəkdən az göstərdi, yoxsa, az qoşunu olsaydı, bu işi mənə edə bilməzdi (Ağa Məhəmməd şah Qacar öldürüldükdən sonra çar İrakli Gəncə qalasını alanda Cavad xanı çıxartdı və son vaxtda yaxşıca özünə çəkdi. Qeyd etmək lazımdır ki, o İrakliyə dedi: “Ağa Məhəmməd şah Qacarın qoşunu o iki günlük müharibədə on minə qədər adam itirdi).

Mən görürəm ki, çar İrakli mənim üçün belə bir şey planlaşdırır, əgər getməsəm, son-da peşman olum?” Səfir and içərək onu əmin

etdi: Çar İraklinin sizin gördüyünüz qədər ordusu yoxdur, Artem Araratskinin dediyi ordudan çox: O dövrün qoruyucusu şəhərin adamlarını ələ aldı və ya onlara pul verdi, bundan sonra şəhərdən necə çıxartdı, ya şəhər qalasının divarından necə çıxdılar, ya da o dağlara necə çıxardı – bütün bunlar incəliklə Artem Araratskinin əməlini nəql etdi və bununla Artem Aratskinin ismarıcını bildirdi: Şəhər əhvalatı, onları qorxutması və şəhərin yarısının yığışib getməsi və sair... Səfir tərəfindən Ağa Məhəmməd şah Qacar əmin edildi və bundan sonra yenə ondan məsləhət istədi: Bəs, nə etməliyəm?

– “Mənə altı min döyüşçü ver, mən bu tərəfin kəsə yollarını indi yaxşı bilirəm. Kəsə yollardan biri ilə irəliləyib çar İraklinin arxasına keçəcəyəm, bu tərəfə siz gedəcəksiniz, öz qoşunu ilə ortada tələyə düşürərik və idarə olunmaz hala salırıq”.

Bu məsləhət onun çox xoşuna gəldi, amma beş mindən artıq döyüşçü vermədi və bu qoşunla yola saldı.

Bu qədər bədbəxtliklə yanaşı bu səhər o qədər çən-duman oldu ki, yüz addımlıq məsafə daha müəyyən edilmirdi. Səfir öz qoşunları ilə gələndə, Ağa Məhəmməd şah Qacar bir az sonra geri qayıdıb onları şəhərə doğru apardı. Çar İraklinin öncül karulları onları sezdilər, qızılbaşların yenidən qayıtdıqları xəbərini Soğanlığın o dar yollarında öz qoşunu ilə yeni qazılmış səngərlərdə dayanmış çara bildirdilər. Bu son xəbər İrakliyə çatanda o, Solomana dedi: Nədənsə səni pis əhval-ruhiyyəyə saldım. Buna görə ikinci çərşənbə axşamının səhəri, yəni sentyabrın 11-də o dar yolları iki-üç yerdə bağlatdırmışdı, bunun üçün də daş, qaya parçası, çinqil və əllərinə nə keçdisə yolun ortasına tökdürdü: Böyük qoşunun bəriyə gəlməsi üçün çətin olsun deyə, ona kimi də işimizi görə bilək.

İrakliyə Ağa Məhəmməd şah Qacarın qayıtması xəbəri veriləndə o, qışqırdı: “Nəyi düşünürdüksə, o da baş verdi. İndi tələsik çəkilmək və şəhərin ağzındakı toplarımızın yanına gedək. Əgər bu dəhşətli duman olmasaydı, nəinki qoşun, heç bir qızılbaş döyüşçüsü getmək istədiyi yerə gedə bilməzdi. Amma dumandan qorxuram”. (Kocori, yəni Tabaxmela dağ yollarını çar Davit tutmuşdu. Çar İraklinin isə ümidi var idi ki, o tərəfə, dağa heç kimi buraxmayacaqdı. Sonra aydın şəkildə oxuyacağıq). Eyni zamanda Solomanın yanına yaxşı atlı bir adam göndərdi:

Bəli, tez topun yanında qoşununla məni qarşıla, özün də orduya münasib olaraq bəri çəkil, tez. Amma qızılbaşlar onu üstələdilər və topların başının üstünü aldirdilər. Bu qədər bədbəxtliyə bir bədbəxtlik də əlavə olundu. Bu zaman duman çəkildi və qızılbaşlar topları gördülər, bunu o min imerelilər təsdiqlədilər: Çar İrakli öz ordusu ilə sıradan çıxarılıb, yoxsa qızılbaşların qoşunu bu tərəfdə nə gəzirdi? – Topların başçısı çar İraklinin mayoru tavad Giorgi Quramişvili bir azca gözləmək üçün neçə dəfə yalvardı: Siz nəyi düşünürsünüzsə, yalandır. Lakin bunu etmədilər, şəhərə bu xəbəri gətirdilər, bu zaman çar Soloman ordusu ilə Hamamlar qapısında dayanıb öz babasının əmrini gözləyirdi: Hara buyuracaqsan, ora da gedəcəyəm. Amma çar İrakli o adamı çar Solomanın yanına göndərdi: Məni topların yanında qarşıla, o adamın Kocorinin öncül Qızılbaş ordusunun adamları rastına çıxdılar və orada onu öldürdülər.

İmeretinin o min döyüşçüsü bu xəbəri çar Solomana çatdırdılar: Qızılbaşlar çar İraklini öz ordusu ilə tamamilə qırıb məhv etdilər, topları götürüb apardılar və biz güclə sağ qaldıq. Gənc adam çar Solomanı bu anlaşılmaz yalanla qaçıdırıb, tələsik İmeretiyyə apardı.

Sakitləşən şəhərin demək olar ki, yarısının əhalisi bir-birini əmin etdi: “İmerelilər bizə xəyanət etdi, yoxsa bu səhər bizə müjdəçi gəlməzdi ki, Ağa Məhəmməd şah Qacar yığışib tələsik getdi”, deyə. Bu hadisələrdə şahzadə David dörd yüz nəfərlə və dörd topla Kocori, yaxud Tabaxmela dağının yollarını bağlamışdı ki, Ağa Məhəmməd şah Qacarın hərəkəti, hara getdiyi ilə bağlı çara xəbər verə.

Məlumdur ki, əgər dağ yolu ilə Qızılbaş qoşunu gəlsəydi, dərhal toplar atılmalı idi ki, xəbər versinlər: Dağın üzərindən Qızılbaş qoşunu gəlir. Top səsini eşidib qaçanlarla özü də vuruşurdu; O, ordusu ilə tələsik topların yanına gələcəkdi, onda Qızılbaş ordusu çar İrakliyə heç nə edə bilməyəcəkdi, lakin Qızılbaş ordusu şahzadə Davidin dayandığı kəsə dağ yolundan keçəndə bir dənə də olsun atıcıya rast gəlmədi və sərbəst keçdilər. Əgər şahzadə David topları orada qoymasaydı və oradan çıxmasaydı, bu qədər atıcı ilə və topla o dağı möhkəmləndirərdi, qızılbaşları bura buraxmazdı.

(davamı növbəti sayda)

Gürcü dilindən tərcümə edən:
Mirzə MƏMMƏDOĞLU

31 MART
2025-Cİ İL
№ 06 (223)

Yeni YOL

Qəzet 17 iyun 2015-ci il tarixindən nəşr olunur.

YETKİNLİK YAŞINA ÇATMAMIŞ MƏHKUMLARIN SAYI SON ÜÇ İLDƏ 75 % ARTIB

Son üç ildə yetkinlik yaşına çatmamış məhkumların sayı 75 % artıb (2022-ci ildə bu göstərici 251 idi, 2024-cü ildə isə 440). Azadlıqdan məhrum edilmiş yeniyetmələrin sayı 78 % artıb. 2022-ci ildə 79, 2024-cü ildə isə 141 yeniyetmə azadlıqdan məhrum edilib. Göstəriciləri Ali Məhkəmənin məlumatlarına istinadən Milli Statistika Xidməti yayıb. 2024-cü ildə qəsdən adamöldürməyə

görə 5 yeniyetmə azadlıqdan məhrum edilib. Onlardan 1-i qız, 4-ü oğlandır. Bu göstərici 2023-cü illə müqayisədə (9 məhkum) azalıb və 2022-ci ilin göstəricilərinə bərabərdir (5 məhkum).

Son 3 ildə yetkinlik yaşına çatmamış şəxslər tərəfindən törədilmiş oğurluq faktları mühüm dərəcədə artıb. 2022-ci ildə oğurluğa görə 145 yeniyetmə məhkum edilib. Onlardan 143-ü oğlan, 2-si qızıdır. 44 yeniyetmə azadlıqdan məhrum edilib.

2023-cü ildə oğurluğa görə məhkum edilmiş 258 yeniyetmədən (22 qız, 236 oğlan) 62 nəfəri həbs olunub, 2024-cü ildə 270 məhkumdan (25 qız, 245 oğlan) 245 yeniyetmə azadlıqdan məhrum edilib.

2024-cü ildə zorlama cinayəti ilə bağlı 5 yeniyetmə məhkum edilib, onların hamısına həbs cəzası verilib.

Mənbə: edu.aris.ge

16 YAŞA QƏDƏR OLAN 250088 UŞAQ SOSIAL YARDIM ALIR

Sosial Xidmət Agentliyi sosial yardım alan 16 yaşa qədər olan uşaqlar haqqında 2025-ci ilin statistikasını yayımlayıb.

Sənədə əsasən, Gürcüstan miqyasında

250088 aztəminatlı uşaq var. Tbilisidə bu göstərici 55702-yə bərabərdir.

Regionların statistikasına gəlidikə isə, Quriyada 16 yaşa qədər sosial yardım alan uşaqların sayı 9186, Raça-Leçxumi və Kvemo Svanetidə 2645, Kaxetidə 24318, İmeretidə 30570, Mtsxeta-Mtianetidə 6311, Sameqrelo-Zemo Svanetidə 27176, Samtsxe-Cavaxetidə 7802, **Kvemo Kartlidə 41407**, Şida Kartlidə 19020, Acarada və Zemo Abxaziyada 25951-dir.

Qeyd edək ki, 2023-cü ildə bu göstərici 230995, 2024-cü ildə isə 247696 idi.

Mənbə: etaloni.ge

BUĞDA UNU, ARPA VƏ KƏPƏK İDXALINA TƏTBİQ EDİLƏN MÜVƏQQƏTİ RUSUMUN MÜDDƏTİ QEYRİ-MÜƏYYƏN MÜDDƏTƏ UZADILIB

Gürcüstan hökuməti Rusiyadan un, arpa və kəpək idxalına tətbiq edilən müvəqqəti rüsumun müddətini qeyri-müəyyən müddətə uzadıb. Bu barədə Gürcüstan hökumət administrasiyasından məlumat verilib.

Məlumatda bildirilib ki, taxıl məhsuluna tələbat olmadığından onu satmaqda problem yaşayan gürcü fermerlərinə dəstək məqsədilə Gürcüstan 2023-cü ilin yayından un, arpa və kəpək idxalına müvəqqəti rüsum tətbiq edib və bu müddət bir neçə dəfə uzadılıb.

Hökumətin bu il fevralın 28-də qəbul etdiyi qərara əsasən, 200 kiloqramdan artıq buğda ununun idxalına indi 0,25 lari deyil, kiloqramı üçün 0,3 lari (tonuna 300 lari) vergi tutulur. 200 kiloqramdan artıq arpa və kəpəyin idxalına indi hər kiloqramı 0,1 lari deyil, 0,2 lari vergi tutulur.

Qeyd edək ki, əvvəlcə onun idxalına tətbiq olunan rüsum 2023-cü il noyabrın 1-dək qüvvədə idi, sonra isə 2024-cü il sentyabrın 1-dək uzadıldı. Sonuncu qərara əsasən rüsum tətbiqi 2025-ci il aprelın 1-dək uzadılmışdı.

Hökumət bəyan edib ki, rüsumun tətbiq edilməsində məqsəd gürcü buğdasının rəqabət qabiliyyətini artırmaq və yerli bazarda satışını asanlaşdırmaqdır. Hökumət bu qərarı sektorun çörəyin bahalaşmasına imkan verməməsi şərti ilə qəbul edib.

Lakin çörək istehsalçıları onun ləğvini tələb edirlər, çünki onların fikrincə, son vaxtlar dünya bazarlarında onun bahalaşması ölkədə çörəyin bahalaşmasına səbəb ola bilər.

NARKOMANLARIN MƏCBURİ MÜALİCƏSİ NƏZƏRDƏN KEÇİRİLİR

Gürcüstanda narkomaniyadan əziyyət çəkən insanlar üçün məcburi müalicənin tətbiqi imkanı nəzərdən keçirilir. Bu barədə Gürcüstan parlamentinin hüquq məsələləri üzrə komitəsinin rəhbəri Arçil Qorduladze komitənin iclasında bildirib.

"Biz narkomanların müalicə formaları ilə bağlı fəal məsləhətləşmələr aparırıq, o cümlədən ehtiyacı olanların məcburi müalicəyə cəlb olunmasının mümkün mexanizmlərini müzakirə edirik. Bu məsələyə parlamentdə növbəti müzakirələr zamanı aydınlıq gətirilə bilər", - o qeyd edib.

Qorduladzenin sözlərinə görə, hökumət narkotrafiklə mübarizəni gücləndirmək niyyətindədir, eyni zamanda narkomanlara yardıma diqqət yetirməyi planlaşdırır.

Xatırladaq ki, daha əvvəl hakim Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan Partiyası müxalif "Xalqın Gücü" qrupu ilə birlikdə narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə görə cəzanı sərtləşdirən qanun layihəsini parlamentə təqdim edib. Dəyişikliklərə əsasən, qadağan olunmuş maddələrin cüzi miqdarda belə satışı 20 ilədək və ya daha çox müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə nəticələnəcək.

GÜRCÜSTANIN XARİCİ TİCARƏT DÖVRİYYƏSİ 15,4 FAİZ ARTIB

Milli Statistika Xidmətinin yaydığı məlumata əsasən, Gürcüstanın xarici ticarət dövriyyəsi 2025-ci ilin yanvar-fevral aylarında ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 15,4 faiz artaraq 3,6 milyard dollar təşkil edib.

Məlumatda bildirilib ki, hesabat dövründə ölkəyə 2,7 milyard dollarlıq məhsul idxal edilib və bu da 2024-cü ilin yanvar-fevral aylarının göstəricisindən 19,5 faiz çoxdur. İxrac isə 835,4 milyon dollar təşkil edib ki, bu da 2024-cü ilin yanvar-fevral ayları ilə müqayisədə 4 faiz çoxdur.

Gürcüstanın xarici ticarətində 1,9 milyard dollar saldo yaranıb, bu da ötən ilin analoji göstəricisindən 53,1 faiz çoxdur.

Təsisçi:
"Gürcüstan Gənclərinə Yardım
və Maarifləndirmə Təşkilatı"

Redaktor:
Azər MUSAOĞLU
Yayım direktoru:
Hacı BƏKİROĞLU
Qrafik dizayn:
Elsevər ƏHMƏDOV

ÜNVAN: Rustavi şəh., Şartava küç. 12 b.
TEL: (+995) 555 96 18 68
599 54 12 92
İMEYL: yeniyoqazeti@gmail.com

Yazılar yalnız elektron variantda qəbul edilir və onlara rəy verilmir. Müəlliflə redaksiyanın mövqeyi müxtəlif ola bilər. Qəzet hələlik ictimai əsaslarla yayımlanır və pulsuz paylanır. Qəzetdə müxtəlif informasiya agentliklərinin xəbərlərindən də istifadə olunur.